

نقش هنر و ادبیات (شعر و داستان) در فرایند هویت یابی کودکان

مرضیه شیروانی

مربی پیش دبستانی

shahrnet@yahoo.com

چکیده

هویت مفهومی عمیق است و مؤلفه های زیادی می تواند در شکل گیری آن مؤثر باشد. زبان فارسی از اصلی ترین مؤلفه های شکل گیری هویت به شمار می آید. این نوشتار در پی آن است که رابطه زبان و ادب فارسی (شعر و داستان) که به عنوان بخشی از فرهنگ کشور مان شناخته می شود و تأثیر آن در هویت یابی کودکان مورد بررسی قرار دهد. ادبیات کودک از جمله موضوعات مهم در ادبیات است. آنچه شعر کودک را از سایر اشعار متمایز می کند، تأثیر آن در هویت یابی کودکان است که ابعاد آن مورد بررسی قرار گرفته است.

واژه های کلیدی: هویت یابی، ادبیات کودک، اشعار کودکان

مقدمه

هویت به ویژگی هایی اشاره دارد که موجب تشخیص فرد می گردد. واژه هویت با Identity در زبان لاتین و Identitas اخذ شده که ریشه آن Idem یعنی «مشابه و یکسان» می باشد. این واژه، در عربی از کلمه هو به معنی او (ضمیر غایب) اخذ شده و به معنی اتحاد با لذات یا انطباق با لذات است. بنابراین هویت هر پدیده ای، بیانگر هیئت و ماهیت وجودی ذات آن است. (الطایبی ۱۳۸۲ ص ۳۴) این کلمه در این معنا به ویژگی یکتایی، فردیت و تفاوت های اساسی ای که یک شخص را از همه افراد دیگر متمایز می کند، اشاره دارد. (جنکیز، ۱۳۸۱ ص ۵).

هویت؟ این سؤالی است که ذهن هر نوجوانی را به خود مشغول می کند و به دنبال همین سؤال است که در جستجوی خویش و کسب هویت تلاش می کند. البته این سؤال به یکباره در نوجوان ظاهر نمی شود بلکه ریشه های آن از دوران طفولیت وجود داشته است. در جریان رشد اطفال و کودکان به تدریج وجود خود را از دیگران و به ویژه مادر تمایز می کنند و وجود خود را کم و بیش مستقل و جدا از دیگران می بینند. این روند از سالهای کودکی آغاز می شود و به موازات رشد فیزیکی، شناختی، اجتماعی و عاطفی اهمیت خاص می یابد. بسیاری از نوجوانان با شور زیادی از خود سؤال می کنند که جایگاه اجتماعی من کجاست؟ شغل آینده من چیست؟ ارزش های مذهبی، اخلاقی، فلسفی من چه خواهد بود؟ انتخاب راه ها و ارزش های ممکن برای نوجوان چنان ساده نیست. چرا که آنها با طیف گسترده ای از انتخاب های ممکن مواجه می شوند. با توجه به نوع انتخاب، باید تصمیم بگیرند. (احدی و جمهری، ۱۳۸۲ ص ۱۳۷ و ۱۳۸).